

Psalm 118:14.

U is my God, al my verlange;
U prys ek om U majesteit.
My God, U loof my lofgesange
van nou af tot in ewigheid.
Loof almal saam met jubelsange!
Gods goedheid ken geen grens of tyd;
geen hede, toekoms of vergange,
sy goedheid duur in ewigheid.

Psalm 121.

Die son wat bo jou trekkpad staan,
sal jou nie steek by dag;
die maan ook nie by nag.
Die HEER sal met jou samegaan.
Hy, Israels ontfermer,
is altyd jou beskermmer.

Psalm 130:1, 4.

Uit dieptes gans verlore,
Van redding ver vandaan,
Waar hoop se laaste spore
In wanhoop my vergaan;
Uit diep van donker nagte
Roep ek, o HERE, hoor,
En laat my jammerklagte
Tog opklim in U oor.

Hoop Israel, in jou klagte;
vertrau, o volk, wat treur;
sy guns verduur die nagte,
sy heil breek elmd'lik deur.
Dan skyn 'n soete vrede:
gans Israel word vry
van ongeregthede.
HEER, doen ook so aan my!

Psalm 138:4.

As in my angs en teespoed
die krag en moed
my wil begewe,
as vyande van veglus brand, —
dan koor u hand
en red my leve.
Die HEER is goed en wondersterk:
Hy sal sy werk
deur niks laat keer nie.
Laat my, o HEER wat my bewaar,
tog nou nie vaar,
en nimmermeer nie.

LOFSANG VAN SIMEON.

(Lukas 2:29-32.)

Neem nou maar, HEER, U kneg,
Na U belofte weg,
En laat hom gaan in vrede —
Nou hy die saalge dag,
So lank deur hom verwag,
Gesien het op sy bede.

'n Lig het opgegaan,
'n helder stralebaan
skiet deur die donker wolke.
Dit is Immanuel,
die Vors van Israel,
die Lig van alle volke.

C. V.

VAKWETENSCHAP
EN PRAKTIJK

Bijbelsche-Zeevaart.

Ondergorden of omgorden? (2.)

Via.

Een ondergording zou kunnen worden aangebracht door bij de boeg ter weerszijden van den voorsteven een zwaar touw te laten zinken, zóó diep, dat het onder het schip kan doorschuiven. Een gelijk aantal mannen loopen ieder aan een kant van het schip naar achteren, tot ongeveer halverwege en maken de eindende vast op bolders of op andere wijze. Dit zou dan vier of vijfmaal moeten plaats hebben. Hierdoor verstevigt men de kiel en tracht te voorkomen, dat het schip in de midden breekt. Dat deze handelwijze aller krachten vergde en onder zeer moeilijke omstandigheden plaats had, behoeft geen betoog.

Rear admiral James Smith¹⁰⁾ is de meening toegedaan, dat in vers 17 aan vertikale verstevigingen moet worden gedacht. Volgens Barde deelt Ramsay zijn zienswijze.¹¹⁾

De gording om een schip werd door de Grieken en Romeinen „hupo-zooma“¹²⁾ genoemd. De term bestaat uit twee woorden, het voorzetsel, hupo, en het zelfstandig naamwoord zooma. Vooral het voorzetsel heeft waarschijnlijk leiding aan de verschillende vertalers gegeven. Men vindt het terug in woorden als: hypo-these: onderstelling; hypotaxis: ondergeschikkend zinsverband; hypo-chondria: zwaarmoedigheid. Een geestelijke toestand waardoor iemand onder een bepaalden druk verkeert; hypo-dermie: onderhuidsche; hypo-criet: huichelaar. Iemand die zijn overtuiging onder een andere dekt; hypo-theek: onderpand.

Het substantief zooma is van zōonnumi — gorden. De door een Oosterling veel gedragen gordel wordt in het Grieksche Nieuwe Testament Zōonē genoemd. B.v. Hand. 21:11: „Den man, wiens deze gordel (zōonē) is“. Zie ook Matth. 3:4; Mark. 1:6.

Zoo ligt het voor de hand dat de vertalers, ook Duitsche, Engelsche en Fransche, „hupo-zoonnumi-tes to ploion“ hebben overgezet in: het schip ondergordende.

In hoeverre of bij de bewerking van deze coupure de Statenvertalers advies van Ds Petrus Plancius gehad hebben, is moeilijk te zeggen. Door zijn omgang met zeelieden en zijn plannen voor expedities wist Plancius uit den aard veel van de zeevaart. Hij is echter reeds in 1622 gestorven. De Staten-Bijbel kwam eerst 15 jaar later in den handel.

10) James Smith, The Voyage and Shipwreck of St. Paul, 3e ed. 1866. Homiletic Review, Aug. 1919. Tot m'n spijt hier te lande niet kunnen krijgen citaten uit Breusing en Barde.
11) W. M. Ramsay, St. Paul The Traveller and The Roman Citizen, P. 329.
12) Breusing, Nautik der Alten, S. 170 H.A.W.

Een derde lezing van dezen tekst is, dat het schip werd omgord. Deze gedachte staat Breusing voor en vertaalt:

„wandten sie die Schutzmittel an und gürten das Schiff.“¹³⁾

Het gorden van schepen is al zoo oud als dat de zee wordt bevaren. De eerste houten schepen der Egyptenaren, die kiel noch spanten kenden, werden rondom door twee trossen versterkt. De door het zeewater nat geworden gordel kromp en klemde zich des te steviger om het vaartuig.¹⁴⁾ De zwaar beladen koopvaarders van het Oude Egyptische Rijk waren van twee gordels voorzien die in zigzag-vorm zich om de bovenste plankenrij snoerden. Om de beide trossen was nog een enkel touw aangebracht. Deze „gording“ zonder het enkele touw, is later wel als ornament om de buitenhuid op de schepen geschilderd.¹⁵⁾

In den tijd, dat de Statenvertaling tot stand kwam, trachtte men eveneens door middel van langscheepsche gordels te voorkomen, dat het schip „uit elkaar zou werken“. De schepen der zeventiende eeuw waren weliswaar van spanten voorzien, maar misten het langsverband. Vandaar dat de berghouten van een 17de eeuwsch fregat „gordens“ werden genoemd.

Een bekend voorbeeld uit dien tijd van het omgorden van schepen vinden we bij Nicolaas Witsen.¹⁶⁾

„Als een stuurman of schipper ziet, dat zijn schip los is en niet vast in elkaar gesloten, ombindt hij hetzelfde bij storm met kabels of touwen (zie Act. 27), op dat, de eindende bij elkander blijvende, het niet kome te vergaan. Dit is gedaan in het jaar 1679 aan een oorlogsschip, de Burgh van Leijden genaamt“.

Dit schip was 134 voet lang.¹⁷⁾

Een ander voorbeeld uit het jaar 1680¹⁸⁾:

„Op de reede van Padir voor anker liggend, kreeg de vloot te kampen met zeer zwaar stormweer. Niet alleen zonken de „Siam“ en de „Zee-landia“ achter hun ankers, maar ook de „Ceylon“ kreeg het hard te verduren. „Een viervoudig dik touw“ werd rond het schip aangebracht, opdat het niet in stukken gesmeeten zou worden“.

Dat dit viervoudig dikke touw niet overdreven is bewijst wat het woordenboek van Röding zegt over „ein Schiff umgürten“:

„Ein starkes touw vier bis fünfmal um das Schiff schlagen und solches mit Drehbäumen festdrehen. Solches geschieht um ein altes Schiff bey einem Sturm in Stand zu setzen, der See zu widerstehen“.

13) Breusing, Nautik der Alten, S. 144, Grieksche-Duitsche tekst.

14) Köster, Das Antike Seewesen, S. 20.

15) Köster, Das Antike Seewesen, S. 15.

Zie ook voor hupo-zooma, Das Antike Seewesen, S. 140—142.

16) Alonde en hedendaagsche Scheepsbouw en Bestier, 1671, blz. 477.

17) De Vlootbouw in Nederland in de Eerste helft der 17de eeuw, 1596—1655. De Elias, Deel I van de werken uitgegeven door de Commissie voor Zeegechiedenis. Bijlage III. Zie ook Ons Zeewesen, Sept. 1935, pag. 242—244.

18) Ons Zeewesen, April 1933, Pag. 141.

ander, den in een ziekenfonds verzekerde, een zoo ruim mogelijke artsenkeus.

Nu is het gelukkig in ons landje nog zoover niet. Bijna alle Nederlandsche ziekenfondsen bieden hun leden nog deze zoo ruim mogelijke artsenkeuze aan. Maar daarom dienen de ziekenfondsleden wel hun oogen open te houden, opdat, hetgeen nu aan vrijheid genoten wordt, hun niet te onzaliger ure ontnomen worde. Laten de patiënten er ook werkelijk dankbaar voor zijn, dat wij nog dergelijke ziekenfondstoestanden hebben, want dat is een onzaggelijk voorrecht!

Maak dan ook van dat beginsel der vrije artsenkeus geen misbruik. Want daardoor zoude ge het en bij de ziekenfondsen en bij de artsen in discredit brengen. Er zijn nu eenmaal van die menschen, die zich om de minste reden, b.v. hun dokter heeft 's morgens maar 25 gram watten opgeschreven en ze hadden graag 50 of 100 gram gehad, over laten schrijven naar een anderen dokter, „die meer geeft“. Menschen, die zóó doen, beoerven op den duur de zaak grondig. Want het ziekenfonds zal dan inderdaad een administratieven rompslomp krijgen door al dat overschrijven, die in de verste verte niet verantwoord is door al die pietluttige motieven en tusschen arts en patiënt zullen de banden steeds losser worden. Want het is niet mogelijk, dat op zulk een wijze ooit een goede verstandhouding tusschen een dokter en een patiënt tot stand komt.

De goede verstandhouding kan alleen tot stand komen, als de patiënt aan den dokter zijn algeheel vertrouwen schenkt, op de wijze zooals dit zooveel besproken is. Dan hangt de toegenegenheid van een patiënt niet meer af van een „fleschje staal“ meer of minder. Dan krijgt de dokter ook steeds meer „hart“ voor zulk een gezin, dat hij natuurlijk ook steeds beter gaat kennen. Dan wordt de behandeling van den zieke een dubbel genoegen en de blijdschap over verkregen genezing na ernstige ziekte zal aan beide zijden even groot zijn.

Dan is er, en dan blijft er, beiderzijds, de ware stemming!

Leiden.

P. JASPERSE.

zal in iedere plaats altijd eenigermate beperkt zijn. Men is nu eenmaal op de doktoren, uit de plaats, waar men woont, of soms op die uit een vlakbij gelegen plaats aangewezen. Dan zijn verder aan een ziekenfonds niet alle artsen uit een plaats verbonden. De ziekenfondspatiënt, die aangewezen is op deze artsen alleen (al is dit meestal wel het overgrote deel der ter plaatse gevestigde doktoren), geniet dus toch al minder voorrechten, dan de particuliere patiënt, die geheel vrij is in zijn keuze. We zien dan ook herhaaldelijk, dat menschen, die lid zijn van een ziekenfonds en nog wel iets kunnen betalen, zich toch particulier laten behandelen; ze krijgen dan de medicijnen wel uit de ziekenfondsapotheek of voor rekening van het ziekenfonds, maar voor de behandeling kozen ze liever den dokter, in wien ze nu eenmaal „geloof“ hebben en die, jammer genoeg niet aan het ziekenfonds verbonden is. Reden dus, om het aantal artsen aan een ziekenfonds verbonden, niet nóg eens verder te gaan inkrimpen, maar juist, om dat aantal zeer ten gerieve van de vele patiënten, zeker zoo groot mogelijk te maken.

Natuurlijk, we moeten eerlijk zijn, zijn de motieven van vele patiënten, die leiden tot de keuze van een bepaalden arts, ook niet altijd even zuiver. Er zijn eronder van heel wat minder allooi; ik kan gerust wel zeggen van minderwaardig allooi, als b.v.: die dokter „rekent“ niet zooveel voor een visite, of: die dokter „geeft“ zooveel medicijnen, of: die dokter woont zoo lekker dichtbij, of: van dien dokter kom je nog eens wat te weten, of: je hoeft bij hem niet eens naar zijn ochtendspreekuur te komen; je kunt hem, ook voor kleinigheden, als een slaappoedertje voorschrijven, wel aan huis laten komen, enz. enz. Maar dat alles neemt niet weg, dat we daarom aan de patiënten nu maar niet zoowel alle keus moeten ontnemen. Het misbruik mag nooit reden zijn om het juiste gebruik te verbieden.

De rechte motieven bij de keuze van een huisdokter zijn niet zoo gemakkelijk op te sommen, even moeilijk als het dikwijls is, precies aan te geven, waarom iemand onze vriend is. Die motieven hangen samen, met wat ik boven noemde,

dat „geloof“ in een bepaalden dokter. Men ziet in hem nu eenmaal den goeden, trouwen helper, als de nood daar is; den man, aan wiens zorgen men zijn leven gerust durft toe te vertrouwen. Dan is het best mogelijk, dat die dokter heusch niet de knapste, de „geleerdste“ is uit de plaats. Het gebeurt wel meer, dat iemand, die in zijn studietijd heusch niet uitblonk, toch later een heel groote praktijk kreeg, terwijl een vlugge kop, die in korten tijd bergen literatuur weet te verzetten, en hopen weet, soms niet meer dan een schamel bestaan heeft. Trouwens over de „geleerdheid“ van een dokter kunnen de menschen toch niet oordeelen. Ze zien soms een kwakzalver nog wel voor bijzonder „geleerd“ aan. Maar toch zal er kracht uitgaan van zoo iemand, in wien men „geloof“ heeft, hij zij geleerd of niet geleerd. Want zijn patiënt vertrouwt hem ten volle, geeft zich geheel aan hem over. En dat vertrouwen maakt, dat soms maar een simpele opmerking of handeling van dien arts een suggestieve kracht krijgt, die den zieke tot rust zal brengen en zodoende een geestesgesteldheid scheppen, die zeer bevorderlijk is voor een vlotte genezing der onderhavige ziekte. Een patiënt geneest nu eenmaal niet door medicijnen alleen. De medicijnen zijn zelfs heel dikwijls niet eens de hoofdzak!

Vrije artsenkeus; het is een zekere term geworden en men realiseert zich wel eens niet altijd wat dat inhoudt. Maar men zou ze maar eens moeten missen! En het zou me sterk benieuwen, hoe diverse van die vorige „aanvallers“ op het beginsel der vrije artsenkeus zich zouden gedragen, als ze in hun eigen gezin eens te kampen kregen met ernstige ziekte; nu eens niet maar een verkoudheidje, maar een aandoening, waarbij het er voor een hummer dierbare gezinsleden om zou gaan: er op of er onder! Ik vermoed ten sterkste, dat er dan in die situatie door hen gehaald zou worden, die dokter, in wien ze het meeste vertrouwen hadden, desnoods tegen flinke honoreering! De natuur is wel eens sterker dan de leer. Ik zou hun dat niet kwalijk willen nemen, maar zij dienen dan ook te bedenken; wat zij niet wilt, dat u geschiedt, doet dat ook aan anderen niet. Gunt dan ook den

eeft, al gauw
er zit meer
ervlakkig wel
ooit te weten
el krijgen en
tr half te be-
prettig gevoel
loet hij schijn-
liënt? Die ver-
slikt wel het
aar omdat hij
heeft kunnen
he dokter zijn
bben. En daar-
te oorzaak van
it. Ook hij is
reeds eerder
geloof“ hebben
ooral wanneer
hten. Daarvan
ad. Maar deze
dokter hebben,
n het volledig

zeer belangrijk
le ten nauwste
ederzijdsch vol-
stand komen
s zijn arts zal
s neer op de